

Dos datos de investigación ás ferramentas de aprendizaxe

Potencialidades pedagóxicas de recursos lexicográficos interoperables

Luke Omoyemi Akinremi · Iván Arias-Arias · María José Domínguez Vázquez

Universidade de Santiago de Compostela – Instituto da Lingua Galega (ILG)

Correo de contacto: luke.akinremi@usc.es · ivan.arias@usc.es · mariajose.dominguez@usc.es

1 · O PROBLEMA

A brecha investigación–didáctica

LEXICOGRAFÍA VALENCIAL

Exhaustiva e rigorosa

Estruturas argumentais, restricións semánticas, patróns combinatorios. Rica en contido, difícil de navegar para o alumnado.

BRECHA

FERRAMENTAS EDUCATIVAS

Accesibles, pero illadas

Deseñadas para a aprendizaxe pero construídas desde cero, desconectadas dos datos científicos.

RETO CLAVE

Como transformar datos lexicográficos en contornos de aprendizaxe efectivos? O coñecemento validado non chega á aula.

2 · A PROPOSTA

Interoperabilidade como principio pedagóxico

Datos de investigación
JSON + BD relacionais

Capa de interoperabilidade
Esquemas, APIs

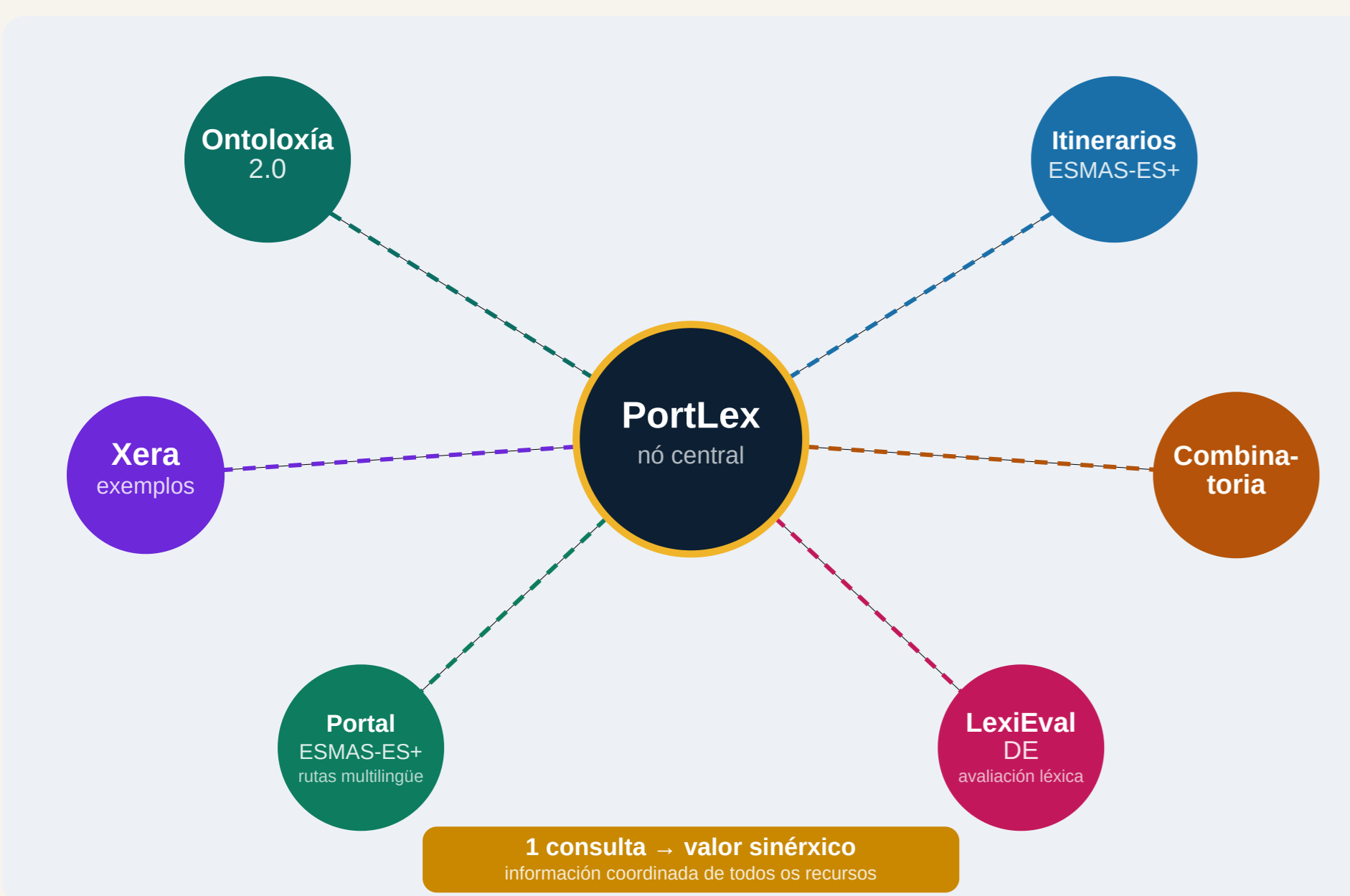
Ecosistema de aprendizaxe
Consulta, exercicios, feedback

En lugar de construír ferramentas illadas, reutilizamos infraestruturas existentes mediante **esquemas compartidos, formatos normalizados e acceso coordinado vía APIs**.

A interoperabilidade non é meramente unha eficiencia técnica — é un principio pedagóxico que amplía a gama e profundidade das potencialidades dispoñibles para o alumnado.

3 · A REDE

A Rede Dinámica PortLex — recursos interconectados

- P PortLex**
Diccionario de valencia nominal — nó central (JSON + BD relaciona).
- O Ontoloxía 2.0**
Taxonomía semántica en 7 mundos conceptuais.
- I Itinerarios-ESMAS-ES+**
Navegador ontolóxico de rutas conceptuais.
- X Xera**
Xerador automático de exemplos mono-argumentais baseado en corpus.
- C Combinatoria**
Patróns combinatorios multiactanciais.
- P+ Portal ESMAS-ES+**
Portal de rutas ontolóxicas multilingüe: árbore visual, busca cruzada, acceso directo.
- LD LexiEval-DE**
Ferramenta de avaliación léxica en alemán.

grupoportlex.github.io/RedDinamica

4 · TEORÍA E PRÁCTICA

Cinco potencialidades pedagóxicas

POTENCIALIDADE 1
Carga Cognitiva

Controla a carga extrínseca e facilita a formación de esquemas, p. ex. acordeóns (A1–A4) · toggle «Ver máis/menos» · 4 glosarios despregables · panel de progreso.

POTENCIALIDADE 2
Exploración indutiva de patróns

Transforma o dicionario nun contorno de descubrimento de patróns, p. ex. busca avanzada con filtros semánticos, sintácticos e combinatorios.

POTENCIALIDADE 3
Andamiaxe metalingüística

Apoio no punto de necesidade sen interromper a tarefa principal, p. ex. glosarios integrados · guía de uso · etiquetas contextuais.

POTENCIALIDADE 4
Análise contrastiva

Contraste despregable imposible en formato impreso, p. ex. comparador modal: intra-lemma e inter-lemma.

POTENCIALIDADE 5
Práctica interactiva

Bucle formativo: verificación → explicación → pista → rexistro. Panel de progreso e exportación. 12 tipos de exercicio (E1–E12).

Idea clave: As potencialidades son **multiplicativas**, non aditivas. Operando sobre datos interoperables — sistemas categóricos compartidos, esquemas JSON compatibles, protocolos de acceso coordinado — os aprendentes realizan operacións cognitivas *imposibles con recursos fragmentados*.

5 · IMPLEMENTACIÓN

Desenvolvemento asistido por IA

Reutilización

Recursos lexicográficos xa validados. Sen entrada de datos redundante.

Efectos de rede

Enriquecer un recurso mellora automaticamente todos os conectados.

Copiloto IA

A IA asiste no deseño e xeración de HTML5/CSS3/JS.

Distinción crítica: A autoridade humana abarca todos os modelos de datos, tipos de exercicio e deseño pedagóxico. A IA asiste no deseño da interface e a implementación técnica. Os datos lingüísticos permanecen baixo control humano exclusivo.

IMPACTO E VALOR

Por que isto importa

Reutilización de datos

Infraestrutura de investigación convertida en aprendizaxe efectiva e directa.

Interconexión

Un recurso enriquecido e interoperable.

Transferencia

Investigación → Sociedade: os resultados científicos chegan por fin á aula.

Modelo escalable

Metodoloxía xeneralizable a outras linguas, lemas e dominios léxicos.

